

- وهزارهتی خویندنی بالا و تووژینهوهی زانستی
- زانکۆی سهلاحه‌دین- هه‌ولێر
- کۆلیژ: ئاداب
- بهش: فهلسه‌فه
- بابەت: فهلسه‌فه‌ی زمان

په‌یوه‌ندی فهلسه‌فه‌ی زمان به هزره‌وه

دکتۆره پاکزاد نژاد عزیز

٢٠٢٢ - ٢٠٢٣

په یوه ندى فلسفه‌فې زمان به هزاره وه

هزر و بیرکردنه وه ی مروف په کیکی تره له و بابه تانه ی
که ناتوانری له زمان دابیرری فه لسه فه ی زمانیش له هه ولی نه
وه دایه بزانیته زمان چون وینه هزاریه کانی مروف ده رده
بریت، یان هزر چون ده بیته یادگه په ک و زمان له ناو خویدا هه
لده گریته.

زوربه ی زوری مروفی سه ر زه وی به ته واوه تی و به بی
هه له له په یوه ندییه کومه لایه تییه کاندای زمانى زگماکی خویان
به کارده هینن به بی نه وه ی به شیوه په کی زانستیانه ناگاداری
ریزمانی زمانه که یان بن بیر کردنه وه ش هه ر وایه، مروف
بیرده کاته وه پیش نه وه ی کاریک بکات نه و بیرکردنه وه په
چالاکی و پروسه په که له میشکدا رووده دات.

بیر کردنه وه ش هاوشیوه ی زمان ریسای تاییه ت به خوی
هه یه زوربه ی زوری مروفه کان روژانه یاسا و ریسای
زمانه که یان به کارده هینن به بی ئه وه ی ئاگاداری بابه ته
مورفولوژی و سینتاکسییه کان بن بو بیرکردنه وه ش ئه م قسه
یه راسته مروف به رده وام بیرده کاته وه به بی ئه وه ی
ئاگاداری ریساکانی بیرکردنه وه، بیت که خودی بیرکردنه
وهش بابه تیکه له ناو زماندا روودهدات مروف به بی زمان
ناتوانیت.

• په يوه ندييه کې توندوتول له نيوان هزر و زماندا هه په ههر دوو کيان ده بڼه ئاوينه ي په کتر بويه ليکچيا کړدنه وه يان کاريکي ئه سته مه، هزر ئه و بابه تانه داده ريژيت که پيوستيه کې ناماددين بوؤ مروؤف

وه کو بوونه وه ريکي ژير ئه و پيوستيه هزريانه ش که مروف له بوونه وه راني دیکه جياده کاته وه بریتين له (خواست و ئامانج و مه به ست . هتد

هزر ئه م پيوستيانه داده ريژيت پاشان زمان ئه م پيوستيانه له شيوه ده نگ دا ده رده بریت بويه ده و تری په يوه نديي نيوان هزر و زمان ده ستياوييه، چونکه ته واوکاري په کترن ئه گه ر هزر نه بيت مروؤف ناتوانيت پيوستي و خواسته کاني گه لاله بکات، ئه گه ر زمانيش نه بيت ناتوانيت ئه م پيوستي و خواستانه ده ربريت.

- د. نایف خه رما ده لیت: (زمان هویه که بو ده ربرین له هه ست و نه ستی مروف، نه مه ش واتای نه وه یه یه که م جار گریمانه ی بوونی هوشیاری هه ستمانکرد، پاشان ده ربرینیان له ریگه ی زمانه وه.

- د. نایف نه م پرسیارانه دهخاته روو زمان هویه که بو ده ربرینی بیر؟ ئایا بیریکی (ساده) هه یه پشت به زمان نه به ستیت؟ ئایا زمان و بیر یه ک شتن؟ ئایا زمان ده توانیت ئاراسته ی بیر ده ستیشانبکات؟

- نه م پرسیارانه پرسیار گه لیکن که هه میشه دووباره ده بنه وه به لام زانایان تا ئیستا نه گهیشتون به وه لامیکی یه کلاکه ره وه چونکه وه کو ئاماژهمانیپکرد لیک جیاکردنهوهی هزر له زمان کاریکی نه ستهمه و ناتوانری هیله جیاکه رهوهکانی نیوانیان به ئاسانی ده ستیشانبکرین.

- د. حه مید عه زیز به م شیوازه باس له جیاکردنه وه ی قوناغه کانی هزر ده کات هزری ئاسایی به سه ره تای چالاکی دابنری و بابه تیکی سه رنجراکیشی تیدا نییه ، ئه مه یان قوناغی یه که می هزره هزری ئاسایی مروغه کانه هه موو مروؤفیکی ئاسایی خاوه نییی، بو ژیان و کاروباری روژانه که لکی لیوه رده گریت و پشتبه ستووه به هه سته ده ره کی و ناوه کییه کانی مروغ.

- قوناغی دووه میشیان بریتیه له هزری روت که به لاتینی (ئه بستراک) و به عه ره بی (مجرد) ی پیدهوتری ئه م قوناغه له روانگه ی فه لسه فه و لوژیکهوه له وه ی یه که م پیشکهوتووتره، پروسه یه کی ژیری تیدایه که وینه له ناوه روک جیا ده کاتهوه بو زانینی - قانونه هه مه کییه کانی بوون و جیهانی ده وروبه ر و جه وه ره ی شمه که کان و زانینی پوخته ی دیاره کان که به دهرده که ون پشت به و چالاکییه پیشکه وتووه بالایانه ی هزر ده به ستیت.